

Selvitys kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vuonna 2022

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan sisäinen valvonta on vuoden 2022 aikana järjestetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen ja valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäinen valvonta käsittää luottamushenkilöille kuuluvan seurannan, esimiesten suorittaman toiminnan tarkkailun ja sisäisen tarkastuksen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnan ja kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on oikeaa, riittävää ja luotettavaa, toiminnassa noudatetaan lakeja, viranomaisohjeita, sääntöjä, toimielinten päätöksiä ja johdon ohjeita, omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnanhallitus ohjaa ja valvoo kunnan ja sen toimintayksikköjen ja toimielinten toimintaa. Vastuuviranhaltijat järjestävät, hoitavat ja valvovat johtamansa yksikön sisäistä tarkkailua, ja toimittavat selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toteuttamisesta kunnanjohtajalle.

Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja toimielinten vastuuviranhaltijat (kunnanjohtaja, rehtori, tekninen johtaja, kehityssihteeri ja vapaa-aikasihteeri).

Toiminnan seuranta ovat suorittaneet kunnanjohtaja, rehtori, tekninen johtaja, kehityssihteeri ja vapaa-aikasihteeri sekä toimipisteiden lähiesimiehet. Lisäksi toimintaa seuraavat henkilökunta ja luottamushenkilöt.

Henkilöstölle on järjestetty infotilaisuuksia ajankohtaisista asioista. Työsuojeluorganisaatio on antanut ohjeistusta ja koulutusta sekä käsittelee riski- ja vaaratilannearvioita.

Kunnanhallitus toimii kunnan sisäilmatyöryhmänä. Kunnanhallitus päättää sisäilmaan liittyvät asiat ja pitää yllä tietoa tehdyistä toimista.

Yhteistyötoimikunta toimii henkilöstön ja työnantajan välisissä asioissa ja kokoontuu tarvittaessa. Yhteistyötoimikunta suorittaa omalta osaltaan toiminnan tarkastelua.

Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta on selkeästi määritelty hallintosäännössä, joka uudistetaan kuluvan vuoden aikana. Valvonnasta ja raportoinnista on määräykset hallintosäännössä, sisäisen valvonnan ohjeessa ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa. Ohjeet tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisesta on henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvaoppaassa.

Omaisuuksien turvaamisesta ja sopimusten hallinnasta on määräykset hallintosäännössä ja sisäisen valvonnan ohjeessa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arviointi perustuu vastuuviranhaltijoiden toimintavuoden aikana tekemiin ja antamiin arviointeihin ja raportointiin. Selvityksissä arvioidaan sisäistä toimintaympäristöä ja toimintarakenteita, tavoitteiden asettamista, riskien tunnistamista ja hallintaa, valvontatoimenpiteitä sekä tiedonkulkua ja informaation käytettävyyttä.

Riskienhallinnan tarkoituksena on suojautua merkittäviltä riskeiltä niin, että kunnan toiminta jatkuisi mahdollisista riski- ja häiriötilanteista huolimatta mahdollisimman normaalina. Työsuojelupäällikkö toteuttaa vuosittain yhdessä työsuojeluvaltuutettujen kanssa riskien arviointia ja vaarojen kartoitusta.

Koko kuntaa koskevan valmiussuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa 27.5.2019 ja 21.10.2019. Valmiussuunnitelma jakautuu kolmeen osaan:

- strateginen: ohjaa ja luo linjaukset yhteisille puitteille koko kuntakonsernin sisällä. Valmiussuunnitelma on osa kunnan riskien hallintaa.
- operatiivinen: toimenpideohjeet häiriötilanteen sattuessa ja häiriötilanteesta toipumiseksi,
- poikkeusolot: Valmius- ja puolustuslaissa säädettyjä tilanteita varten, joiden hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin.

Kunnanjohtajalla ja rehtorilla on Virve-puhelin.

Kunnanhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 25.2.2019 EU:n tietosuoja-asetuksessa (2016/679) säädetyt tietoturva- ja tieto-suojasuunnitelman, valvontasuunnitelman ja tietoturvasitoumuslomakkeen. Tietosuoja-asiantuntija ja tietosuojaryhmä ovat kartoittaneet tietosuojariskit, valvontatoimenpiteet on esitetty valvontasuunnitelmassa. Työntekijöille on järjestetty tietoturva- ja tietosuojakoulutusta. EU:n tietosuoja-asetuksen soveltaminen alkoi Suomessa 25. toukokuuta 2018. Kansallinen tietosuojalaki tuli voimaan 1.1.2019.

Vuonna 2022 pandemiaepidemia leimasi edelleenkin toimintaa, joskin se väistyi vuoden mittaan. Kunnalle ei realisoitunut merkittäviä riskejä ja kunnan alueella pandemiatilanne pysyi kohtuullisen maltillisella tasolla. Pandemia aiheutti jonkin verran sairauspoissaoloja.

Helmikuun 24. päivänä vuonna 2022 Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Sodan seurauksena muun muassa kuluttajahinnat kääntyivät nousuun ja syksyn 2022 aikana muun muassa energiapula nähtiin mahdolliseksi riskiksi. Sen seurauksena kaikkea energian säästöä tehostettiin sekä kohotettiin valmiutta mahdollisten energian saatavuusongelmien varalta. Samoin kunnan ja kuntalaisten kannalta tärkeiden kohteiden valvontaa tehostettiin.

Vuoden 2023 alusta toteutettiin koko valtakuntaa koskeva sote-uudistus, minkä seurauksena aiemmin kuntien velvollisuuksiin kuuluneet sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirrettiin uudelle itsehallinnon tasolle, eli hyvinvointialueille. Murrosvaihe on Pohjois-Karjalan kaikille kunnille vaikea, sillä Siun Sote -kuntayhtymä on tehnyt alijäämisiä tilinpäätöksiä ja sopua ns. palkkaharmonisaatiosta ei ole saatu aikaan. Nämä tulevat vaikuttamaan huomattavasti kuntien valtionosuuksiin alentavasti.

Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunta päätti vuonna 2021 vuokrata valokuituverkon ja siihen liittyvän liiketoiminnan Kaisanet Oy:lle. Ratkaisu omalta osaltaan turvaa entistä varmemmin kunnan saatavat tietoverkko-osuuskunnan yrityssaneerausohjelman mukaisesti.

Kunnanhallitukselle ja –valtuustolle raportoidaan taloudellisesta tilanteesta. Toimialoilla on suoritettu sisäistä valvontaa ohjeiden mukaisesti mm talousarvion määrärajojen ja tavoitteiden toteutumisen seurantana. Taloudellisista ja toiminnallisista tavoitteista on raportoitu toimialojen lautakunnalle neljännesvuosittain ja toimitettu ne edelleen kunnanhallitukselle tiedoksi.

Hyvinvointilautakunta

Räikkylän kunnan hyvinvointilautakunnan alaisuuteen kuuluvat vastuualueet ovat ruokahuolto, perusopetus, varhaiskasvatus, kirjasto ja vapaa-aika.

Hyvinvointilautakunta antaa sisäisen valvonnan raportin seuraavassa kokouksessaan.

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunta käsitteli sisäisen valvonnan raportin kokouksessaan 2.3.2023 § 18.

Konserniyhtiöt

Räikkylän Kiinteistöpalvelu Oy

Kiinteistöpalvelussa on panostettu työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen rakentamalla mahdollisimman työntekijälähtöinen, kannustava ja positiivinen ilmapiiri. Huolimatta pienen joukon tekemästä aktiivisesta perusteettomasta negatiivisen julkisuuden levittämisestä on yhtiön sisällä pystytty kuitenkin toistaiseksi pitämään positiivinen mieliala. Tästä huolimatta toiminnan yksi merkittävimmistä riskeistä on pienen ja ohuen organisaation jaksaminen jatkuvien hyökkäysten alla.

Pelastuspäivystyksen järjestäminen vähillä henkilöstöresursseilla on erittäin haasteellista, mutta toistaiseksi palvelu on pystytty toteuttamaan pelastuslaitoksen myötämielisellä avustuksella.

Myös tulevaisuudessa tapahtuviin eläköitymisiin varautuminen on edelleen haasteellista rajallisten taloudellisten resurssien takia.

Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot

Merkittävimmät riskit tulevat vanhasta kiinteistökannasta sekä vähenevästä asukasmäärästä.

Asukkaiden hankinnan, samoin kuin nykyisten asukkaiden säilyttämisen osalta merkittäviä haasteita asettaa myös pienen ryhmän kuntaan ja sen toimijoihin kohdistuva jatkuva, epätosiin perustuva aktiivinen negatiivisen julkisuuden hakeminen. Tämä sama ilmiö hankaloittaa lisäksi henkilöstön jaksamista ja positiivisen ja kannustavan ilmapiirin ylläpitämistä.

Riskien hallitsemiseksi yhtiön hallitus on tehnyt toimenpiteitä, sekä PTS-suunnittelun ja sitä kautta ylimääräisen tyhjillään olevan asuntokannan vähentämiseksi.

Kiinteistöt on luokiteltu pysyviin, kehitettäviin ja myytäviin tai purettaviin, joiden hoitotoimenpiteet on mitoitettu luokittelun mukaan.

Riskien minimoimiseksi on tehty tiivistä yhteistyötä rahoittajien suuntaan ja myös löydetty ratkaisuja, joilla pystytään turvaamaan myös yhtiön tulevaisuus.

Kiinteistöt on vakuutettu täydestä arvosta ja lisäksi yhtiöllä on vastuu- ja oikeusturvavakuutus.

Taloudelliset riskit vuokrasaatavien suhteen pyritään minimoimaan jatkuvalla seurannalla ja tehokkaalla perinnällä.

Kiinteistöjen kuntoa ja teknisiä riskejä seurataan jatkuvasti ja riskeihin pyritään mahdollisuuksien mukaan puuttumaan ennaltaehkäisevästi.

Kiinteistö Oy Rääkkylän Yrittäjätalo

Merkittävimmät riskit ovat ikääntyvä tekniikka ja omistajalle kiinteistön käyttöasteen ylläpitäminen.

Kiinteistön kuntoa ja teknisiä riskejä seurataan jatkuvasti ja riskeihin pyritään mahdollisuuksien mukaan puuttumaan ennaltaehkäisevästi.

Kiinteistöt on vakuutettu täydestä arvosta ja lisäksi yhtiöllä on vastuu- ja oikeusturvavakuutus.

Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet

Kunnan toimintayksiköissä on toimittu hyvin yhteisten ohjeiden ja sääntöjen mukaan. Henkilöstö tuntee yhteiset taloutta, henkilöstöä, tietoturvaa ja viestintää koskevat ohjeistukset ja menettelytavat kohtalaisen hyvin. Sisäistä viestintää hoidetaan yhteisten palaverien, kehityskeskustelujen ja tapaamisten avulla

Sääntöjen vastaiseen toimintaan puututaan johdonmukaisesti.

Tavoitteiden asettaminen

Kunnan strategian laatiminen uudelle valtuustokaudelle aloitettiin syksyllä 2021 ja työ saatettiin loppuun vuonna 2022. Strategian toteuttamiseksi laaditaan erillinen ohjelma, jota työstetään parhaillaan. Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian joulukuussa 2022.

Riskien tunnistaminen ja hallinta

Riskienhallintaa arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Riskit vaikuttavat toteutuessaan kunnan asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä.

Tunnistettujen riskien merkitystä, esiintymistodennäköisyyttä ja vaikutuksia, arvioidaan ja olennaisista riskeistä raportoidaan johdolle hyvin. Riskeistä kirjallisesti raportointi johdolle tulisi kuitenkin saada paremmin osaksi yksiköiden toimintatapaa. Arviointilomakkeen käyttö tulee myös saada osaksi toimintatapaa.

Olennaisimpia toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä ovat kunnan palvelukyvyn ja kestävän kuntatalouden varmistaminen kunnan muuttuvassa toimintaympäristössä. Valtion toimenpiteiden vuoksi, esimerkkinä edellä mainittu sote-uudistus, lähivuosina riskit saattavat entisestään lisääntyä.

Yllättäviin vahinkoihin on varauduttu vakuutuksilla.

Yllättäviä korjausinvestointeja voivat aiheuttaa vanhahko runkovesiputkisto, jota on jouduttu jo aika ajoin korjaamaan. Tulevina tilikausina on varauduttava suurempiin investointimenoihin kuin viime vuosina on varauduttu. Myös rakennuksissa on korjausvelkaa sekä kunnalla on runsaasti rakennuksia, joiden käyttöaste on liian matala

Valvontatoimenpiteet

Ostolaskujen asiatarkastus ja hyväksymisoikeudet sekä näiden toimintojen varahenkilöjärjestelyt ovat ajan tasalla. Asiatarkastajan ja hyväksyjän roolit ja vastuut ovat selvillä. Maksullisen toiminnan laskutusprosessi on sujuva ja saatavia peritään viipymättä. Tavaroiden ja palveluiden hankintaprosessit on määritelty hallintosäännössä. Kunnalle on laadittu hankintaohjelma ja hankintaohje.

Kuntaan on valittu tietosuoja-asiantuntija ja asetettu erillinen tietosuojatyöryhmä. Tietosuoja-asiantuntija ja tietosuojatyöryhmä ovat kartoittaneet tietosuojariskit ja ovat tehneet suunnitelman niiden vähentämiseksi ja ohjeet mahdollisten tietosuojaloukkausten varalle.

Hallintokuntien sopimuksia hallitaan ja valvotaan hallinnonaloittain. Hallintopalveluissa hallitaan ja valvotaan yleishallintoon kuuluvia sopimuksia. Johto arvioi ja seuraa toiminnan tuloksellisuutta sekä seuraa määrärahojen käyttöä.

Toimielimet raportoivat kunnanhallitukselle neljännesvuosittain toiminnan ja taloutensa kehittymisestä. Kunnanhallitus toimittaa raportit kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat konsernitasolla hallinnon ja talouden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat konserniohjauksesta.

Kehittämistoimenpiteet

Tulevina tilikausina sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että talouden raportointi sekä riskien arviointi ja hallinta tulevat aiempaa kiinteämmäksi osaksi johtoryhmän mutta myös koko henkilöstön toimintaa.

Räikkylässä 7.3.2023

Esko Rautiainen
kunnanjohtaja